

Tõe Sõnumid

11. aastakäik.

Tallinnas, 1927.

Nr. 1.

Kuhu?..

Aasta meil loojenen'd aegade merre...

*Kiiresti alla on vajunud ta,
Möödudes - liial ta inimperre,
Tagasi enam ei tulema saa.
Kaduwust kuulutab aastate elu,
Kaduwus, inime, sinugi lool,
Jlmutan'd seda sul mõnigi walu
Siis, kui sind haawanud waenlase nool.*

*Inime, seisala, mõlle ja wasta,
Häälele, mis su sees küsimas nüüd:
„Kuhu hiil jõudnud sel möödunud aastal,
Kuhu on kandnud sind seowide püüd?
Oled sa ihaldan'd jäädawat õnne,
Sinna, kus bõljumas lähiede lend;
Sinna, kus kadunud walu ja waane,
Kuju, kus ootab sind Päästja ja wend?“*

*Aasta uus kõigil weel wabadust pakub,
Wõimalust wõtta wõi kaotada siin;
Walida elu, mis ilmaga hukkab,
Wõi jõuda maale, kus lõppenud piin.
Taewaste looja, kes igawest elab,
Jäädawat elu on pakkumas meil'
Rullame, kuni ta kulse weel kõlab,
Kuni siin armuaeg, wabadus weel!*

21. XII. 26.

Ed. Mägi.

Ras saame peagi igatsetawa rahu?

Igal inimesoo ajajärgul on teatud ajakohaste küsimustega ametis olnud. Meie ajal on rahwasteliidu küsimus poliitilise maailma huwi koonduspunkt. Sotsialistimete ringfondade mõtete järele loodetakse selle laudu sõda jäädawalt kõrvaldada.

Inimesed ehitawad kahesuguseid ehitusi, nimelt: tegelikke ja mõttekujutuslisi. Sarnalikud ehitused, mis eluta materjalist tehakse, õnnestuwad selle peale vaatamata, et küll teatakse, et need aastate jookkul rusudeks warisewad. Selle wastu ei taha aga waimsed ettewõtted kuidagi lorida minna, sellepärast et need on inimliste mõttesünnituste aluselt üleskerkinud, mis ainult aruldastel juhtumistel on awalikust meelest ellu kutsutud. Sellepärast jääwad nad ka ainult teostamata ideedeks ja warisewad peagi kokku. Üks niisugustest waimusünnitustest on ka rahwasteliit, mida maailma rahu loojaks peetakse.

Ras saab rahwasteliit oodatawat rahu tooma? Ras saab see rõhutatud Euroopale ja kõigele maailmale kindla elu ja kõike, mida tarwis, tooma? See küsimine on tähtis. Neid küsimusi tähelepannes ei wõi meie minewiku kogemusi tähelepanemata jätta, mis juba aastasajad tagasi üleilmse rahu kohta on olnud; sest see mõte ei ole mitte uus ja on juba ammu inimesoo kessel pesitsenud. Alaloo uurijad on wäljaarwanud et 3363. aastast ainult 227 a. rahuastad on olnud. Alalugu näitab meile alalist sündmuste tõusu ja langust. Riigid, misugused maailmale hädaohuks said, wõideti ära. Wõitjad jäid peremeesteks ja muutusid omakorda hädaohtlikuks maailma rahule. Neid pidi jälle ärawõidetama ja nõnda läks see ikka edasi. Enne maailma sõda peeti Saksamaad maailma rahule hädaohtlikuks. Sellepärast seati end tema wastu sõjariistu. Täna on jällegi wõitjad riigid hädaohuks maailma rahule ja mõjutawad idamaid end relwastama.

Juba 600 aastat tagasi tegi Dante ettepaneku rahuliidu asutamiseks, mille ülemaks peaks oleks paawst olnud. Praeguse rahwasteliidu mõte sai enda alguse 1848 a. ja mõjutas rahusõpru rahuliikumisele. Samal aastal peeti Pariisis esimene sellekohane istang kus Wiktor Hugo juhatajaks oli ja selle sõne järgmist mõtet awaldas:

„Kord tuleb aeg, mil sõjariistad teie kätest mahalangewad. Üks päew saab tulema, mil teie prantslased, wenelased, itaallased,

inglased ja sakslased kõik üheks suurets tehasusteks kokkutoondute.... Üks päew saab tulema, kus ei saa olema teifi sõjaplatse, kui turuplatseid.... ja waimsed wõitluse alad. Aeg saab tulema mil suurtüki kuulide ja lõhkepommide asemele rahwaste üldine waimlise- ja hääletamise õigus astub, mida sellekohase wahakohtu laudu teostatakse“.

Et rahwuswahelisi küsimusi alates sellest ajast enam mõõga läbi ei otustataks, waid rahulikult teel diendataks, selleks andis Wene minister, Murawiew, Euroopa riigiwõimude esitajatele üle umbes järgmise sisuga üleskütse:

„Rahu alalhoidmine ja ülelõigse sõjariistu panemise wõimalik wähendamine, mis kõiki rahwaid rõhub, on maailma praeguses olukorras saanud ideaaliks, mille poole kõikide walitsuste püüded peaksid sihitud olema...“

Sellekohane wahakohtutoda pidi, sellest ajast peale, kõik tüliküsimused lahendama, nagu see järgmistest lausetest wäljapaistab: „Kõik tüliküsimused peab Haagis 29. juulil 1899. a. asutatud alatisele wahakohtule esitatama, ilma kellegile erandlist eesõigust andmata“.

Ameerika miljonär, Andrew Carnegie, annetas kobe rahupalee ehitamiseks 1.500.000 doll. mis Haagi püstitati. Tegelikult on aga see 1899. aastal alustatud wahakohtu-koda ei midagi muud, kui 360 lepingut ilmale toonud. Enda ülesannete sümbooliks lasid nad mõõkadest ühe suure rahu-adra walmistada ja samuti jägati 48 riigi saadikute wahel isekeskis wäikesed rahuatru, mis rinna märkideks olid walmistatud. Sellega on nad sõnasõnalt täitnud prohwet Jesaja (2, 1—4) ja Mika (4, 1—3) ettekuulutused.

Tähepanu wääriwad on ka nende 70. mõjurikkama mehe otused, kes „Berliner Lokalanzeigeri“ sellekohase üleskütse peale, eneste mõtet rahuidee kohta awaldasid ja seda ühest suust „Fata Morgana'na“ (wee pettepidina) kujutasid.

Toome neist mõned otused mis olid:

Luigi Bottazzi: Teie küsimus õhutab mind mitmesugustele tähelepanekutele, näituseks: rahu hakkab meie maakeralt kaduma, nii kui mõni metselajate sugu, keda arwult ikka wähemaks jääb. Rahule ehitatakse asukoht Haag'i, et teda sääl tulewatele rahwapolwedele weel wähemalt uurimise ots-

tarbeks alal hoida, sellejärele, kui meie praegune rahwapõlv teda nõnda hoolimatalt on kõrvaldanud“.

M. J. Brusse: „Et täiesti ilma peavarjuta, waene rahu, vähemalt wanadekodu Saagi saaks“.

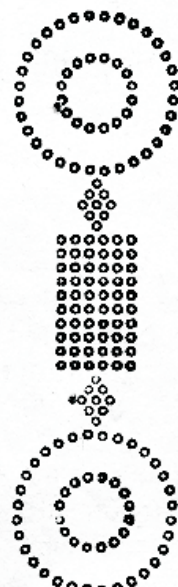
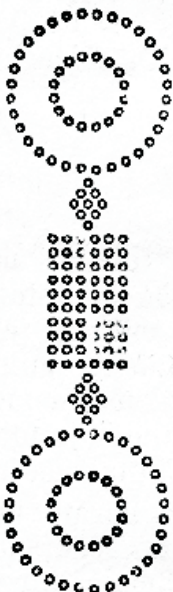
Kui rahupalee ehitus lõpule jõudmas oli, siis kirjutas Pariisi ajaleht „Matin“:

„Saagi rahupalee ehitus edeneb jõudfasti, mis aga väga rahutustärataw on, sest sellega on ühenduses väga õudustäratawad sündmused. Lõendused: Kui selle ehitamist otsustati, puhkes lahti Puuride sõda. Kui ehituseplaanid kinnitati, algas Wene-Jaapani sõda. Nurgakiwi panemise

kertis rahuidee maailmasõja järele Wilsoni 14. rahupunkti laudu jällegi elusse..... 1921. aastal seadis president Harding oma 7 punkti ülesse ja kutsus riikide esitajad Washingtoni kokku.

Kui ausamõtteline see ettepanek oli, näitab tõeasi, et ta samal ajal ka selleks kõigest jõust tegew oli, et Panamaa-kanali kaitsealaksid tugewamate juurtükkidega warustataks. Kardinal Hamilton wõrdles Washingtoni konwerentsi suitsufambaga püüsirohu keldris.

Nüüd järgnes üks konwerents teisele. Lõnd George tahtis Gennuas täielist üleilmset rahu maksma panna. Kardinal Dr.

Piiblikilt pilt tulewikku: „Ja paganad (rahwad) on wihafets saanud ja sinu wiha on tulnud“... Ilm. 11, 18.

ajajärku kuulub Saksa keisri reis Tanga'sse ja Marokko seaduste algus. Kui selle ehituse alumine kord walmis sai, wõttis Austria Eürgilt Bosnia ja Herzegowina ära. Kui ehituse teine kord püstitati, algasid Saksa-Prantsuse tülid Marokko pärast. Nüüd, sellejärele kui katus on peale pandud, puhkeb lahti Itaalia-Eürgi sõda. Ma järgin hirmuga edasi töid selle palee juures..... Ja sel päewal, mil see rahu hoone fiseõnnistatakse, peab küll wist igauks meist püsi õlale wõtma ja siis saab sõda, kõikide poolt kõikide wastu, lahtipuhkema“.

Selle mehe sõnad tõdenesid täpselt. Rahuhoone fiseõnnistamisel 28. augustil 1913, olid kõikide maade esitajad koos, ifegi Jaapani saadik ei puudunud. Kuid sama laewaga saatis Jaapan ka ühe esitaja, kes samal ajal Krupilt kahureid tellis. Üks aasta hiljem puhkes lahti maailma sõda.

Et küll loogu maailm pettunud oli,

Faulhaber kirjeldab riigiwõimu esitajate meeolu, üteldes:

„Gennuas koosistudes kannawad nad püüda odasid ja rewolwreid enestega kaasas; olles lahtluse waimust täidetud ei wõi rahwasteliit kialgi rahu kasuks elusse tõusta“.

1922. aasta juuli kuul püüti Saagi rahupalees sama eesmärgi poole, kuid ilma tagajärjeta. Baha aimates hoiatas Lõnd George Mazzini mälestuspidustustel:

„Uskuge mind, kes ma 5.—6. aasta jooksul nõnda öelda wahl olen seisnud, ma tõendan pühalikult, et kui see ilka niisama edasi läheb, siis muutub wabadus peagi niisuguseks mõlluks, mis koledam on, kui see häwing, misugusele maailm oma wabaduse wõlgneb.“

Wiimaste aastate sündmused ei ole rahwasteliidu kindlusetuile asjale kindlamat põhjalust loonud. Riigimehed lähewad iga üks oma teed ja ei arwesta sugugi teiste

riikide soowidega, wäljaarwatud korrad, kui see neil enestel kasulik on. Üldiselt wõetud on rahwasteliit abinduks, mille warju eneste tõelisi plaane peita wõib, et segases wees kergem oleks kalu püüda. Need arwutad maailma parandamise nõupidamised ei ole tänini midagi aidanud.

Mis näeme tegelikus elus wastuseks kõikide nende konverentside peale? Üldine üksteise wõidu sõjariistu panek. Räägitakse palju rahust kuid sääl juures walmistatakse ikka enam sõja wastu. Tuhanded õhulaewad, mis raskeid pomme kanda wõiwad, seisawad walmis, et mõne tunni jooksul gaasipommide läbi rahwarikkamaid kohte häwitada ja neid täielikult elutaks teha. Seda kõike tahetakse teostada petlikude rahuhüüete all ja mis nõnda piirita hirmu

tekitab, nagu seda Paulus 1. Tess. 5, 1—3 ettekuulutanud. Joeli sõnad (4, 9—17): Kuulutage seda paganate seas, walmistage wiisi pärast sõda!... saawad walusaks tõeks.

Selle wiimase massilise tapmise põhjuseks saawad olema „tuningad päewatõusmise poolt“. Jlm. 16, 12—16. Jumal kartmata maailm lõpetab oma elu suures, üldises waresaunas. Jlm. 14, 20.

Wiimase lootusena, pääseda sellest hirmsast lõpusaatusest, kantakse kuulutust Jumala igawese riigi tulekust ja selle lähedusest. Matt. 24, 14.

Jeesus, Kristus, selle igawese riigi kuningas, hüüab iga ühe wastu:

„Õndsad on rahu nõudjad, sest neid peab Jumala lapsiks hüütama“. Matt. 5, 9.

D. Siebel.

Ruidas külw, nõnda lõikus.

„Lõikus on maailma lõpetus“, ütles suur õpetaja Matsaretist omas tähendamisesõnas. Ka meile, kes meie isiklikult maailma pörutawaid sündmusi läbi elame, on selge, et kogu inimkonnale niisama kui üksikutele isikutele sõna maksew on: „Mida inimene külwab, seda tema lõikab“. Uuemaaja inimene on juba teaduse uurimise põhjal loodusseadusega tuttaw, et kõik sündmused põhjuste ja eelmõjude läbi esile ilmuwad. Wana piibli raamat awaldab seda asjaolu järgnewalt: „Kas wiigipuu wõib õlimarju, ehk wiinapuu wiigimarju kanda?“ Keegi pole nii mõistmata, et ta puult midagi muud ootab, kui seda loodus erandita näidanud on. Sunneb keegi seemet (külwi) sisse tunneb ta ka lõikust; ainult see asjaolu tõdeneb, et lõikus külwi kümne ehk sajakordseks tõstab.

Seda loodusseadust toonitab Jeesus maailma ajaloo kohta, öeldes: „Põld on maailm, lõikus on maailma lõpetus“.

Misugune on nüüd inimeskülw aastatuhandete jooksul olnud? Keegi ajalooeadlane on palju waewa nähes wäljaurinud, kui palju sõja aastaid ja kui palju rahuaastaid inimjugu dieti läbielanud on.

Ta on otseusele jõudnud, et 3357. aastast, misjuguuste kohta tema on ülewaate teinud, on 227 rahuaastat ja 3130 sõjaastat olnud. Tähenab, 3130 aasta jooksul on ükskõik kus maajaos sõda peetud.

Mis on sõda?

Sõda on sõna tõsisel mõttes enesetap-

mine. Ta on mitmekäeline koletis, mis inimkeha ümber piirab ja teda oma kätes finni peab, seni kui ta temalt wiimase eluwere wälja imenud on. Ta toidab ennast lesenaiste wiletsusest ja hädaist, waestelaste kibedast nutust, ja häwitatud linnade ja laiali paisatud inimeste waremeist ning walust.

Sõda, lühidalt öeldud, on põrgu maa peal. Ta on toore, taltsutamata wägiwalla lahtipuhkemine, misjugune rahwaid surmapõlgtusega läbipiitsutab. Sõda saadab oma ustawad lõikajad surma, et inimelused kui wihtused wäljal kokkufoguda. Sõda on häwitamise aeg, walude wõidulaul, saadankõikide wõimude wõit, misjugused ilmetadmata iga inimesüdamesse tungiwad, et seal walitseda. Sõda häwitab asju, misjuguiseid inimene loodab tema läbi kätte saada.

Sõda häwitab inimmeeltest usu, et Jumal kõikide Isa on; ta õpetab, et Jumal minu on, aga mitte sinu Jumal pole, sest ta on meie sõber ja teie waenlane; sellepärast olla õigus paluda, et ta ühte poolt aitaks, teise, wastasolewa rahwa liikmeid purustada, nende maju leekidesse asetada ja nende naised ja lapsi ära hukata.

Sõda õpetab igawest jõukatsumist rahwaste hulgas, ässitab ülesse rahwuslikku wiha wõidetute, paljaksrööwitute ja rõhutute südames. Sellel teel kutsutakse jälle uued sõjad esile.

Maailma süüdistatakse rõhumise ja waeuse pärast — see kutsub jälle rewolutsiooni ja anarchia esile. Sellepärast pole sõda mitte

rahu isa, waid jälle ilmuwa wõitluse sün-
nitaja. Sõda häwitab rahwa kõigeparema,
nõuab tugewamaid ja terwemaid noori
mehi ja kõige anderikkamaid päid oma täit-
mata kättemaksu himu jaoks. Ta wõtab ära
rahwa koolide ja ülikoolide lootused mattes
neid wõitluswäljade kaitsekraawidesse, ehk
ta saadab neid tagasi — poolinimestena,
kurtidena, pimedatena, põrutatudena ja küü-
rakatena...

Üleelatud sõdade koleduste kohta ütleb
Nansen omas Noobeliauhinna kõnes:

„Sõda on negatiivne ja häwitaw ja
saab seda olema; oma tagajärgedega ei wõi
ta midagi muud tuua, kui ülekoht. Selle
peale vaatamata on meil eksitawaid ini-
mesti, kes täna ringi käiwad ja järgmisest
sõjast räägiwad, järgmisest jõukatsest, ehk
nad küll teawad, et see siis
inimsoo lõpp oleks, täielik
arahawitamine ja Euroopa
möödapääsemata häwing.
Meie oleme tagasiteel bar-
baarlusesse“.

Iga leht maailma aja-
loos on werrega kirjutatud.
Esimisest wennatapmisest
saadik kuni wiimase maailma
sõjani jookseb enesearmas-
tuse, põlgtuse ja mõrtsuka-
liku wiha wool edasi. Iga
riik rahwasteperes on were-
walamise läbi suurriigiks
saanud, aga mõne aja järele
samal moel jälle koomale
piirdunud. Maailma kange-
lased, kelledele arwuta mälestusfambad on
püstitatud, oliwad sõjamehed. Wõitluste
meeletuletamise ja sõjalugude läbi tahetakse
noortsugu waimustada. Opetatakse kõigile:

„Inimene on looduse suurim rõõwloom
ja terve religioon ning moraal, terve kul-
tuur ja tsivilisatsioon ei ole tema tõeliku
iseloomu põhjalust muutnud. Sellepärast on
sõda oma wõitlustega, — wõitlus omas-
olemise pärast — kui looduse põhiseadus
eneseist mõistetaw ja see wõitlus on enam
ehk vähem normaal oluforra awaldus. Ta
pole kaebamise, waid kiituse wäärt. Sest
sõda pole kaebamiswääriline waid soo-
witaw. Rahu on „kui igawene uni ja foguni
wastik uni“. Sõjata olek tähendab arene-
mise seisakut ja wiiks inimeste füüsilised ja
psühilised omadused, meheliku teguwõimu
ja ettewõllikkuse nurjemisele, laiskusesse ja
lõpuks furnuaiale...“

Sõda on diplomaatia jatkamine ja dip-

lomaatia on sõja jatkamine, kuna rahule-
pingud ainult relwadeseisaku ajad on.“

„Kölnische Zeitung“, nr. 606, 1925.

Sarnase werise külwi lõikus wõib enese-
mõistetawalt ainult tõuswat sõjawaimu ära-
tada, esile tuua sõda, missugune sõjaks kõi-
kide wastu kujuneb. Sellepärast on tähtis
w a n a d e p r o h w e t i t e n ä g e m i s i
werise lõikuse ja sõjaka inimsoo lõpu kohta
lugeda.

Nii ütleb Johannes Ilmutamise raamatus:

„Ja ma nägin: waata üks walge pilwe,
ja pilwe peal istub üks, kes oli inimesepoja
sarnane, kelle peas üks kuldne kroon oli ja
tema käes teraw sirp. Ja üks teine ingel
tuli templist wälja ja hüüdis walju healega
selle wastu, kes pilwe peal istub: siruta sirp
wälja ja lõika, sest lõikamise tund on tul-

„Seepärast nende wiljast peate teie neid tundma.“

nud, sest maawili on küpsiks saanud. Ja
see, kes pilwepeal istus, heitis sirbi üle maa
ja lõikus lüks üle maa. Ja üks teine
ingel tuli templist wälja, mis taewas on,
temal oli samuti teraw sirp, ja üks teine
ingel tuli altariist wälja ja temal oli suur
meelewald tule üle, ja hüüdis walju heale-
ga selle wastu, kellel teraw sirp oli: Siruta
oma teraw sirp wälja ja lõika maha maa
wiinapuu kobarad, sest et t e m a m a r j a d
o n k ü p s e k s s a a n u d. Ja ingel heitis
oma sirbi üle maa ja lõikas maa wiinapuu
ära ja wiskas marjad Jumala suure wiha-
tõrre sisse. Ja surutõrt sõttuti wäljaspool
linna, ja weri tuli tõrrest wälja
hobuste waljastest saadik tu-
hat ja kuussada wagu maad.“
Peatükk 14, 14—20 (Weizsäcker'i järele).

„Ja ma nägin taewa lahti olewat, ja
waata: üks walge hobune, ja seda, kes tema
seljas istus, hüüti ustawaks ja tõsiseks, ja

ta mõistab kookut ja sõdib õiguses. Tema filmad olid otsekui tuleleek, ja tema peas palju kuninglike ehteid ja nimi kirjutatud, mida ükski ei tea, peale tema enese. Ja tema oli kuub seljas werega kastetud, ja tema nimi on: Jumala Sõna. Ja sõjawägi, mis taewas on, käis tema järele walge hooste seljas, walge linase riietega ehitatud. Ja tema suust tuli wälja teraw mõõk, et ta sellega pidi rahwaid lõõma; ja ta saab neid raudkepiga hoidma. Ja tema ise sõtkub kõigewalitseja Jumala kohtu wiha wiina surutõrt. Ja tema kuue ja puusa peale oli nimi kirjutatud: Kuningate kuningas, isandate Issand. Ja ma nägin ühe inglilest päewa sees seiswat, ja ta kispaldas suure healega kõikide lindude wastu, mis lesta taewast lendasid: Tulge ja koguge endid Jumala suurele söömaajale, et süüa kuningate liha, ülemate liha, wägewate liha, hobuste ja nende ratsutajate liha, kõige wabarahwa ja sulaste, weikste ja suurte liha. Ja ma nägin metsalise ja maa kuningad ja nende sõjawäge kogumat ja sõdiwat sellega, kes hobuse seljas istus ja tema sõjawäega. Beat. 19, 10—19, (Weizäcker).

Prohwet Esfiel ütles 2500 aasta eest:

„Ja sina inimesepoeg: Nõnda ütleb Jehoowa: ütle kõikisuguste tiibadega lindudele ja kõikidele wälja loomadega: Koguge ja tulge ligi; koguge endid ümberkaudu koftu minu suurele ohwrisöömaajale, mida mina teile korraldan, ühe suure ohwrisöömaaja Israeli mägede peal, kus teie peate liha sööma ja werd jooma. Kangelaste liha peate teie sööma ja maa würstide werd peate teie jooma, seni kui teie joobnud saate ohwrisöömaajast, mida mina teile korraldanud olen. Ja teie peate minu laua juures täis saama ratsa ja wanakrite hobustest, kangelastest ja kõikidest sõja-

meestest, on Issanda Jehowa sõna“. Beat. 39, 17—20. (Rauhsch'i järele.)

„Ja ma tahan kutsuda tema wastu mööga, kõige oma mägede peal, ütleb Issand Jehowa, ühe mõõk peab teise wastu olema.“ Beat. 38, 21.

Ja 300 aastat warem ütles prohwet Joel:

„Laskem üleskutses rahwaste hulgas tõlada: Walmistage endid püha sõtta! Ohutage kangelased ülesse! Kõik sõjawäed peawad endid koguma ja wäljale minema! Laguge omad kaablid mõõgaks ja omad sirbid piigiks! Wõimetu hüüdku: Ma olen kangelane! Kutake ligi ja tulge, kõik teie rahwad ümberkaudu, kogumiskohale! — Jehoowa, saada oma wägewad sinna alla minema! Rahwas saagu üles õhutatud ja mingi Josawati orgu, sest seal tahan ma kõikide ümberkaudsete rahwa kohtuks maha istuda. Pange sirp külge, sest lõikus on walmis; tulge ja suruge, sest surutõrred on täis ja woolawad üle, sest nende ülekohus on suur! Sulk hulga kõrwale ilmuwad otsustamise orgu; sest ligi, ees seisab Jehoowa päew otsustamise orus.“ Beat. 4, 9—14. (Rauhsch.)

Wiimane suur sõda on meie filmad awanud. Nii näeme, et rahwaste wiha eeltulewa sõja jaoks otse kui sumekuumuse käes walmineb, — siis saab kurblik maa-lõikus olema.

Nii kui 538. a. e. Kr. Baabeli riigi saatust saladuslik käsi palee seinale tuliste tähtedega kirjutas, misjagune selle riigi walitsuse kergemeelsust ja hukkumist tähendas, nii on ka praeguse maailma ajaloo seinale sõnad ilmunud; surnukahwatult loeb inimsugu tulikirjas oma saatust:

„Mene, mene, teekel, u-pharsin“.

Þ Drinhausi ainetel Ed. W.

Tähelepanu wääriwad tõelud maailmas.

Mõttelejad rahwajuhid seisawad nõuta ja mõtlewad küsiwalt seisukordade üle, mis tabanud rahanduslist tööstuslist ja poliitilist ilma. Nad tunnistawad, et maailm on korratuses, ja nad ei suuda tungida läbi pimeduse kätte, mis päew päewalt kasvab.

Meie ei taha olla kõmutegijad, waid tuletame lugejatele ainult seda meele, mis pühad mehed wanasti rääkisid wiimse aja sündmustest ja seisukorrast. Meie aja sündmused näitawad, et Piibli ettekuulutused on tõde.

Sagedasti kurdawad ajalehed praeguse aja wiletsa seisukorra üle maailmas ja loodawad siiski selle paranemist. Meie juhime aga alati tähelepanu selle peale, et maailma seisukord ei parane, waid läheb ühtesoodu raskemaks; sest patt walitseb inimeste südames, ja ainufene inimsoo pääsmise lootus on Kristuse jälletulemine, kes patu, häda ja wiletsuse kaotab. Üks tähtsam ajaleht kirjutab: „Uus aasta on alganud oma wana kiwinenud ja tundetu diplomaatiaga, mändides rahwaste saatustega ja inimeste elu-

dega. Terwe Euroopa on hädas; mitmed miljonid töõjoulisi inimesi, kel on soow au-
salt igapäewast leiba teenida, näewad ette
libedat puudust ja nälga. Terwe Aasia on
fäärimas ja walmistab sõjale ette. Käes-
olewal ajal on rohkem inimesi püssi all,
kui 1914. a., ja igalpool, terwes ilmas, ki-
suvad wiha ja ahastuse mõõnad abituid
rahwaid üldisesse sõja keerdwoolu. Kui riigimeestel
puudub ostus ja wõime paremini
rahwaid juhtida kui pärast suurtükkide wai-
kimist 1918. a., siis on Euroopa, tema walit-
sused ja tsiwilisatsioon üldisele häwingule
mõistetud“.

Tulewiku õnne saladus.

Selle ajalehe artikli kirjutaja arwab, et
abi selles hädas tuleb kui loobutakse mili-
tarismusest, ahnusest, intriigidest ja tülidest.
Seda muudatust kiidaks südamest kümned
miljonid, kes wõiksid siis jälle rahulikult
töötada ja igapäewast leiba süüa.

Kõige selle peale wõib südamlit „aamen“
ütelda. Kas seisab aga rahwaste tulewiku
õnn selles? Enesearmastus ja ahnus tungi-
wad sügawamale inimhingedesse; ainult
Kristuse terwestegew wägi wõib selle maa-
ilma seisuforda parandada.

Almalikud ajalehed ja ajakirjad selgitawad
wahetpidamata mitte harilikke seisuforde,
mis walitsewad maailmas. Nad kirjeldawad
selgesti ahastust ja wiletsust ja patuwad
selle wastu terwestegewat rohtu inimlikust
seisufohast; kuid keegi neist ei pööra Kris-
tuse puhta ewangeeliumi poole, mis on ai-
nute mõjuw rohi maailma haiguse wastu.
Ewangeeliumi wägi, mis niihästi losjidesse
kui ta onnidesse tungib, wärskendaks ja
finitaks inimhingesid, kaotaks wiletsust ja
segadust, mille wastu praegu wõideldakse,
kui aga ajalehed seda tahaksid lewitada.
Singeliigutaw Jumala sõna kuulutus, mis
inimeste poolt, kes on Pühast Waimust ju-
hatatud, laialilaotakse, wõib rohkem selle
rahu ja õnne otsiwa ilmale tuua, kui kõik
riigimeeste plaanid.

Soiatused on ärapõlatud.

Almalik ajakirjandus wõiks kuulutada
rahu ja lunastuse sõnumeid, mis wastu
kajaks miljonites rahuigatsejates hingedes.
Kuna praegu on inimesed Jumalale sõna-
kuulmatud ja ei loobu patu elust, sellepärast
walitseb maailmas ülekohus ning wiletsused.
Üks ajakirjanik kirjeldab tagajärgi, mis tek-
kinud Jumala seadustele wastuhakkamisest
ja ütleb, et „seadusetus, ülekohus, kõlbluse

langus woolawad maailma peale kohuta-
wate woogudena. Siin walitseb kadetus,
kahtlustus, pettus, wõitlused, püha tõbede
mahategemine ja lihahimule andumine. Usu
põhimõtted peaksid seltskonna selgroog ja
alus olema, kuid nad kõiguvad ja on kokku
warisemas“. Keegi teine ütleb, et „maailm
on hukkumiseks küps. Jumal kannatab pa-
tustega weel wähe aega. Nad peawad tema
wihakarika lõpuni jooma“. Siirus kohus
ootab kõiki, kes oleksid wõinud midagi inim-
soo wabanemiseks ära teha, kuid ei teinud
mitte. Jumala kohtupäew on liginemas,
mil ta tuleb kohut mõistma ülekohuse maa-
ilma peale. Selge on, et inimeste ülekohus
kaswab aasta-aastalt ja sellega muutuwad
Jumala kohtu pilwed itka raskemaks ja ras-
kemaks. Rättemaksmise mõõd saab kõigi üle-
kohtuste peale langema. Piibel ütleb, et
„Jehowal on suur wiha kõikide paganate
wastu, ja tuline wiha kõige nende sõjawäe
wastu“. Jesaia 34, 2. Prohwet Jeremia
kirjeldab maailma pärast kohtu päewa. „Ma
nägin maad, ja waata, see oli tühi ja pal-
jas; ja taewa poole ja sellel ei olnud wal-
gust. Ma nägin mägesid, ja waata, need
wabisesid, ja kõik mäekünkad kõikusid wal-
juste. Ma nägin, ja waata, ei olnud üht
inimest, ja kõik linnud, mis taewa all, olid
ära lennanud. Ma nägin, ja waata, wil-
jaline põld oli kõrb, ja kõik tema linnad
olid maha kistud Jehowa ees, tema tulise
wiha pärast“. Jeremia 4: 23—26. Juba
Moosese ajal oli Jumalast ettekuulutus
antud, et „tuli on süüdatud põlema mu
wiha sees, ja põleb kõige alama hauani
(põrguni), ja kaotab maa ja ta wilja ära,
ja põletab ära mägede alused, kui tuleleef“.
5. Mooses 32, 22. Need kirjakohtad kuulu-
tawad ette, et tuleb päew, mil terwe maa
häwineb. Kõik inimeste kurjus saab ära
häwitatud. Jumal ei ole siis enam ini-
meste trööstijaks ega pelgupaigaks. Nad on
tuult külwanud ja peawad ka tormi lõikama.
Siirus saab olema nuhtlus, mis nende
peale walatakse. „Waata, Jehowa wõtab
maa tühjendada, ja seda suutumaks ümber
lütta, ja pöörab maapealsed kohad ümber,
pillab laiale neid, kes seal elawad... sest
nemad astuwad üle käjuõpetuste, pööra-
wad seadmise teisiti, nemad teewad igawese
seaduse tühjaks. Seepärast sööb ärawandu-
mine maa ära, sest need kes seal elawad
on süüalused“. Jes. 24, 4—5.

Jumala algsoow, et maailmas pidi
elama patuta inimsugu, saab teostatud.
Need, kes siin, maa peal õnnistust taga-

nõudnud ja õiglaselt elanud, walitsewad Kristusega tuhat aastat taewas, ja mõistawad kohut kõigi ülekohtuste ja langenud inglite peale. (Ihm. 20:—4, 1. Korintuse 6: 2—3). Tuhande aasta lõpul tuleb Uus Jerusaleem maa peale, ja ülekohtused äratasse üles wiimse karistuse wastuwõtmiseks. Suli häwitab neid kõiki ära. (Ihm. 20. 7—9).

Jumala tuningriit jääb igawesti siia maa peale seisma, kus patt ega ülekohtus ei sega nende õnne, kes igawese elu pärinud. Kristus jättis mitmed kallid töötused neile, kes patust wõitu saawad. Nad saawad teda taewas lõpmata kiitma, selle suure armu ja lunastuse eest. Oled ka sina nende seas, kes selle poole püüawad?

Walter L. Burgan.

Õeloomus määrab saatuse.

Kui midagi on, mis 6000 aastase inimsoo aegloo kestel on awalikuks saanud, siis on kõige muu seas ka tõsiasi, et see wana maailm enam kindel elukoht ei ole. Mitte üksi riigivalitsused pole kindluseks, waid ka seltskondline, majandusline ja usuline elu on kõdunemas. Sõegi õht paistab kindlusega täidetud olewat. Kui waatame eneste ümber, siis näeme, et igalpool on hoiatusetahwlad ülesse löödud.

Meie reisuteedel ei walitse kindlus, waid hädaohud ja mida paremini neid silutakse, seda hädaohtlikumateks need saawad. Meie liikumis-abindud pole hädaohuta, meie linnad pole kindlad ja isegi maapind meie jalge all pole kindel.

Alles hiljuti lõppes maailma sõda, mida maailma paranduse tähe all peeti; see pidi tulewiku sõjad wõimatuks tegema ja kogu inimkonna elu paremaks muutma. Tõdesjad näitawad, et need lootused pole täide läinud ja maailm pole milleski paremaks muutunud.

Ainult suurenenud waen.

Selleasemel, et maailm oleks mõtlema hakanud nende haawade pärast, mida ta ise endale löönud, ja oma wiga kahetsenud, on ta nõnda werejänuliseks saanud, et inimkond enda kaasinimestele ainult hukatust soowib.

Kus enne sõda wihawaen walitses, sääl on see nüüd palju suurenenud ja sõda ähwardab ikka weel maailma rahu, mis sugune ju pea werest tühjaks on jooksnud ja kelle haawad ei taha paraneda.

Mikspärast on see kaotus? Mikspärast häwinenud lootused? Ennem, kui maailm mõõga tupest tõmbas, et wabaduse eest wõitlema hakata, ei olnud ta oma eesmärgist nii kaugele kui nüüd ja see näib ikka järjekindlalt kaugenewat. Et selle tähtsa küsimuse peale õiget wastust leida, peame asja põhjuse üles otsima.

Enesearmastus on sõja põhjus ja patt on enesearmastuse algjuur. Niikaua kui patt inimese elu üle walitseb, saab ikka sõdasid olema. Mitte üksi ei saa sõdasid olema, waid meid saab igal pool hädaoht ähwardama, olgu see kas kodus wõi väljas, linnas wõi maal. Patt on kõigi tülide ja lahtimeele, olgu see kas rahwastewahelisel wõi uskudewahelisel aladel, põhjuseks; tema arwele tuleb panna kõik südamewalu, piisad ja hauad.

Patu wastu peab wõitlema.

Et patt kõige kurjuse põhjus on, siis peab selle wastu wõideldama. Kuidas peame aga selle wastu wõitlema, kui selle algus kord taewas oli? Jumal ei saa ju mingisugust wälis wõi wägiwaldset wõimu selleks tarwitama, et patu eest hoida. Rahu ja rõõm saawad taewas seeläbi kindlustatud, et ainult neid uuele maale elama wõetakse, keda siin on läbikatsetud ja kes end wabatahtlikult rahuarmastaja rahwana on ülesnäidanud. Rahwas, kes kord uuel maal elama saab, peab enne taewale kui iseenesele enda eluga tõendama, et temale wõib maailmarahu kätteusaldatud saada. Need saawad olema rahwas, kes siin tülitsewas ja kistlewas maailmas on rahu alalhoidnud. Nemad on raskeid päewi läbielanud ja läbikatse päewi kannatanud. Kui teised kiusatustele ja patule järeleandsid, on nemad wõidurikkalt neist wäljatulnud.

„Õndsad on rahu nõudjad, sest neid peab Jumala lasteks hüütama.“ Kes ei õpi siin eluraskuste kestel rahu pidama, sellele ei saa iial osaks wõimalus, taewa rahu rikkuma tulla. Kes rikub rahu perekonnas, koguduses, seltskonnas ja rahwaste wahel, see kuulub hädaohtlikumate inimeste sekka. See klass rahwast saab patu kõrbes maha jääma, ja ei pari mitte uut maad. Kõik, kes selle enesearmastawa maailma tõukeid ei jõua wäljakannatada, ja

tes seeläbi õigemaks ja paremaks ei saa, on küllaldaselt tõendanud, et need tulewa elu jaoks kõlbulikumad ei ole.

Meie iseloomus on otustaw.

Elu-raskused ja läbikatsumised ei tule meie peale muidu, waid teatud otstarbega. Need ei tule mitte meie piinamiseks ega nõrgestamiseks, waid selleks, et meie eneste nõtruseid ära tunneksime, puuduseid parandaksime ja endid palga wäärilistena üles näitaksime. Läbikatsumised ei ole kiwid, millele peafime komistama, waid trepiastmed, mida mööda wõime taewa jõuda.

Paljud õpetawad ja loodawad, et praeguste eluraskuste all on wõimata õiget elu elada, ja ootawad, et Jumal tuhataastase

juhtumisel on tema eesmärgid meid läbikatsumada, kas meie kõigis ustawad oleme. Muidu ei wõi tema meile jäädawat wara kätte usaldada. Kui eluraskused meid tabawad, siis peafime mõtlema, et need meie iseloomu kaswatamiseks on saadetud. Meie peafime alati eneselt küsima, kas oleme igas asjas kannatlikud ja walmis kõike kurja ärawõitma. Seda näitab usumehe, Jakobuse, mõte selgesti, kes ütleb: „Minu wennad, pange selgeks rõõmuks, kui teie mitmesuguste kiusatuste sisse satute, ja mõistke, et teie usk, mis on läbikatsumatud, saadab kannatust. Aga kannatusel olgu täieline töö, et teie wõiksite olla täiesti wagad ja ilma-laitmata ja et teil ühtegi ei puuduks.“ Jak. 1,2-4.

„Eht hõel inimene armu saab ei õpi ta mitte õigust; ta õiguse maal teeb ta kõwerust ja ei saa mitte Jehowa kõrgust näha.“ Jef. 26, 10.

rahuriigi ülesseab, kus enam raskuseid ei ole, waid usu tee kergem on käia. Niisuguse olukorra kestel täituks taewas raskustes läbikatsumatutega ja selleks, et pahandus taks korda ei juhtuks, peaks neid wäliste surweabindudega piiris hoitama. Taewaste täiuses walitseb kord sisemise armastuse jõu sunnil ja kellel seda iseloomu ei ole, jääb taewast eemale. Sellepärast peab meie iseloomus, nõnda kui kõik kallid asjad, puhastuse tules läbikatsumatama.

Paljud mõistawad elueesmärgi walesti. Meid ei ole mitte selleks sija elama asetatud, et warandusi koguda, elumõnusu maitsta ja üksteisele mälestusambaid ehitada, waid meie olemasolu ainsam, ülem eesmärgid on iseloomu arendamine niisugusele enesewalitsemisselle, misuguse hooleks maailma jäädawa rahu alalhoidmine wõiks usaldatud saada. Jumal wõib meile palju selle maailma wara kätte usaldada, aga igal

Sel wiisil täielisteks tehtud rahwa kätte usaldatase lõpels maailma saatuse jäädawalt. Kui meie endid kannatuste wastu nõnda ülewel peame, kui Job seda tegi, siis saawad läbikatsumised meile abinõudeks elu-wõitlustes ja teewad meid jäädawateks õiguse- ja rahuriigi kodanikkudeks. Joannes näeb ja kirjeldab seda juba ette üteldes:

„Reeditsnatsed on, kes tulewad suurest wiletsusest ja on oma pikkad riided ära pesnud ja on oma riided walgeks teinud Talle weres. Sellepärast on need Jumala aujärje ees ja teeniwad teda.“ Jlm. 7, 14.

„Ja need peawad, ütles wägede Jehowa, minu pärast olema sel päewal, kui ma neid teen ise rahwaks ja tahan neile armu anda. Ja teie peate siis jälle näha saama wahet ühe õige ja selle wahel, kes hõel on; selle, kes Jumalat teenib ja selle wahel, kes teda mitte ei teeni.“

W. C. Thompsoni ainetel.

Tulewiku sündmuste jumalik eeskawa.

Jumala plaanid on, alates maailma algusest inimeste filme ees pikkamisi teostunud, kuid tema käsi on seda kindlamalt minewiku sündmustes awaldanud. Tema käsu peale on rohkearwulised rahwad esileilmunud ja, sellejärele kui nad oma ülesande täitnud, jällegi langenud. Temal on ka tulewiku jaoks kindel kawa. See awaldub päew päewalt meie filme ees ja saab peagi oma haripunktile jõudma.

Misfuguseid sündmusi see eeskawa sisalbab, seda wõime Jumala raamatu uurimise kaudu tergesti mõista. Tema sõna ütleb: „Sest Issand, Jehoowa ei tee midagi, kui tema ei ilmuta oma salajast nõu oma sulastele prohwetitele“. Amos 3, 7. „Jumala jala asi on neil, kes teda kardawad“. Laul 25, 14. Jumala sõna ütleb: „Kui teie näete seda sündiwat, siis tundke, et Jumala riik ligi on“, Lul. 21, 31. Paulus kirjutab: „Aga teie wennad ep ole mitte pimeduses, et see päew peaks teid kui waras kinni saama. 1. Tess. 5, 4.

Jumalik hoiatus inimestele.

Kui tähele paneme, kuidas Jumal endistel aegadel on inimestega ümberkäinud, siis näeme, et ta pole maailma uialgi hoiatamata jätnud.

Kui tema oma plaane maailma suhtes teostama hakkab, siis lasseb ta seda ennem kõigile teada anda. Noa läbi teatas ta 120 aastat weeuputuse tuleku ette ja hoiatas rahwast selle eest. Ta saatis oma ingli rahwast tulewa häwituse eest hoiatama. Tema hoiatas Miinewet ja Paabelit nende häwingu eel ja lasi Jerusalemale selle häwituse ettekuulutada. Kindlasti saab tema samasuguse hoiatuse maailmale saatma, enne kui ta siin mõne üldise muudatuse ettewõtab.

Ettekuulutatud rahwuswahelised raskused.

Piiblis ülestähendatud Jumala plaani kawa näitab selgesti järgmisi tõeasju:

Suured rahwuswahelised segadused saawad päewakorrale ilmuma, mis kõik kuni Jumala kohtupäewani saawad kestma. Ilm. 16, 14.

Inimesed lähewad rammutumaks kartuse ja ajade ootamise pärast, mis maailma peale peawad tulema. Lul. 21, 26.

Ajad muutuwad nõnda „kitsaks“, mis ennem ei ole olnud ega saagi tulema. Tan. 12, 1.

Rahwad saawad end koguma wõitlusele ja põllutöö riistadest tehakse mõõku ja sirpidest püsse. Joel 3, 10.

Rahwad saawad mere sarnaselt kohisema ja rahwahulgad mõirama, kui suur wesi. Jes. 17, 12.

Õnnetused ja häda saawad maailma rahwaste peale tulema. Ilm. 11, 18.

Kristuse isiklik tulemine saab kõik waewa ja wõitluse lõpetama, kui ta omas suures wäes nähtawale ilmub. Lul. 21, 27.

Kui maailma rahwad üldisele wõitlusele kogunud on, siis saab Jumal oma „wägewad saatma ja neid ärawõitma“. Joel 3, 11.

Kõikide jumalalartmatade ärarahawitamine.

Rahwad mässawad otseselt suur wesi kohiseb; aga Jehoowa wõtab neid laialipillata nii kui haganaid tuule ees. Jes. 17, 13.

Kui rahwaste sõjawäed end kõigewägewama Jumala suureks päewaks sõtta koguwad, tuleb Kristus, see kuningate kuningas, ootamata nende peale. Ilm. 16, 15; 19, 11—14.

Kui rahwad on wihaseks saanud, siis saab ka Jumala wiha nende peale langema ja siis on ka „surnute aeg“ tulnud, mil kõikide peale peab kohut mõistetama. Ilm. 11, 18.

Kristuse tulekul saawad kõik ilmalikud walitsejad ja wõimud äraaotatud. 1. Kor. 15, 24.

„Sa pead neid rusuks peksma raudkepiga, kui potisepa riistad pead ja neid katti wiskama“, ütleb Jumala sõna selle aja kohta. Lul. 2, 9.

Tema saab neid katti peksma ja tuul saab neid laiali puhkuma. Tan. 2, 35.

Tema saab maailma walitsused äraaotama ja tule põletamise sisse äraandma. Tan. 7, 11.

Jeesus saab neid oma suu witsaga lööma ja oma huulte waimuga ärarahawitama. Jes. 11, 4.

Tema saab neid, kui wiinamarju puruks sõtkuma. Jer. 25, 30; Ilm. 19, 15.

Tema saab oma waenlased ärarahawitama. Lul. 19, 27.

Õigete palk.

Kristuse tulemine saab tema lastele ülesäratamise märgiks olema. Jehowa surnud saawad sel ajal elusse äratatud. Jes. 26, 19.

Neid äratatakse ülesse igaweseks eluks. Tan. 12, 2.

Seda ülestõusmist nimetatakse eluülestõusmiseks. Joan. 5. 29.

Kõik ustavad saavad siis oma palga kätte. Luf. 14, 14.

Job saab siis ühes teiste äralunastatutega oma Onnistegijat teretama ja oma lihas Jumalat nägema. Job, 19, 26.

Jumala rahvas saavad siis inglite sarnateks, ja surematudeks. Luf. 20, 36.

Surelik olek annab maad surematusele. 1. Kor. 15, 45.

Siis saavad Jumala lapsed awalikuks. Room 8, 19.

Siis saavad meie halwad ihud tema äraseletatud ihu sarnateks. Wil. 3, 21.

Saadaw awanewad ja Jumala lapsed saadaw kõigilt mailt kottukogutud. Efej. 37, 12. 13; Mark. 13, 27.

Kristus tuleb taewast maha ja need, kes Kristuse sees on surnud, tõusewad esmalt üles ja neid wõetakse ülesse õhtu Kristuse wastu. 1. Tesj. 4, 16. 17.

Need on mõningad sündmustest, mis meie piibli õpetuse järele wõime eel oodata. On küll raske, kuid siiski mitte wõimatu, nende sündmuste järjekorda kindlaks määrata. Kui meie piiblit uurima algame, siis näeme alguses ainult nende sündmuste udufoid kontuure, aga kui wäsimatalt edasiuuri- me, ja ilmutustesse süweneme, siis midis- tame neid itka paremini ja selgemini.

C. B. Haynes.

Elu ja surm.

Esimesel waatel paistab, kui oleksid elu ja surm loomulikud sündmused looduse ringkäigus. See waade wõib aga inimese kui olewuse kohta rufuwat muljet awaldada. Kõlm, idanemine, kaswamine, õitsemine ja kõdunemine on wõrreldawad sündimise, kaswamise, edasifiginemise ja surmaga. Lu- gemata hulgal ilmuwad järjekindlalt esile ja kaowad samuti, pealiskaudselt waadatuna teadmata kuhu. Samas mõttes räägib ka piibel meile Jumala ütelist Paradiisi päi- wilt, mis esimese inimpaari kohta wõl- di: „...sest sina oled põrm ja pead jälle põr- muks saama“. 1. Mos. 3, 19. Elu on töö- tamine oma palge higi sees. Siob ütleb oma õpetustes: „Inimesel, kes naisest sün- dinud, on lühikesed elupäewad ja tüli küll. Ta tõuseb kui lillele, ja lõigatakse ära ja ei jää mitte seisma“. Siob 14, 1. 2. Saawet ütleb inimese elu kohta: Küll igauks taotab warju; küll nemad möllawad tühjalt; igauks paneb kofku ja ei tea mitte, kes seda ära koristab“. Luf 39, 7.

Sellest küljest waadatuna ei anna ka piibel inimese elule mingit teist ega kõrge- mat tähendust, kui kõfidele teistele elawa- tele olewustele maa peal.

Kuid hoolimata sellest peab elul siiski weel mingisugune kõrgem wäärtus olema. Meie näeme igal ajal mehi kui naisi püha Kirja õpetuse eest wäljaastunud olewat ja temas sisalduwa elueesmärgi jaoks elanud, töötanud ja kannatanud, jah koguni oma maise elu selleks äraannud olewat, et tõe- likku, igawest elu kätte saada. Kui meie nüüd nendelt meestelt ja naistelt nende

looduse põhjuse kohta teateid küsime, siis astub meile ette mees, kes juba 4000 aasta eest elas ja omal ajal inimese elu tüh- just ja tähtsusetuft tundis, ja ütles imestu- nult oma enesediguses: „Ometi teed sa oma silmad niisuguse peale lahti ja wiid mind enesega kohtu ette“. Job. 14, 3. Tema sõ- nad tähendawad, et inimese sinne elu ja surm jäädawa elu eelastmeks on.

Teise tunnistajana astub ülesse Saawet, oma 139. laulus, kus ta oma koge- musena kitleb, et on olemas Jumal, kes end kõigis paitus inimese elus awaldab. Ühegi inimese ka kõige wähemad teod ei ole Jumalal teadmatud. Sedasama tõendab ka Kristus Matt. ew. 25, 40.

Nüüd ei ole aga mitte üksi inimese maine elu ühe „kõrgema olewuse“ poolt alati tä- helepandaw, waid palju enam on tema soow kõigile tõelikku elu kinkida. Selle ees- märgiga saatis ta maailma oma Poja inim- olewuse näol. Wispärast tegi ta seda?

Selle peale wastamisega astume lähe- male oma teise küsimusele ja nimelt: Mis on siis surm? Kui loomisel kõik loodolewu- siin maa peal olid inimese walitsuse alla antud, tingimusega, et inimene pidi olema sõnakuulelik oma Looja wastu, siis kaotas ta selle sõnakuulmatuse läbi, saadana ek- sitamise tagajärjena. Kui nüüd surm patu järeldus ja palk oli, siis ei olnud ega ole ka praegu Jumala tahtmine inimest kauaks surma wõimu alla jätta. Juba Paradiisist wäljaajamisel anti inimpaarile wõidu töö- tus surma tekitaja üle. Sellest weendumu- sest tunnistab Saawet selgesti oma 16. lau-

lus: „Sest sina ei jäta mu hinge mitte hauda Sa oled mulle teada annud „eluteerad“. Seda „eluteed“ avaldas Jumal inimesele armuandena oma Poja läbi. Rom. 6,23; Joan. 3,16.

Jumala iseloomuks on olla elaw Jumal ja ta soow on neid inimesi, kes igawesti elada tahawad, jäädawale elule aidata. Selles mõttes andis Jeesus töötuse, et usul tema, kui Eluwürsti peale, ülestõusmine ja igawene elu tagajärjeks on Joan. 11, 24. 25. Kui nüüd patt surma põhjus on, siis on usk Jumalasse igawese elu wõtmeks.

Kes sellel teel Jumala juure tuleb, ja temalt oma patu kõrwaldamist palub, seda saab tema kuulma. Patust wabastamine ja ja wägi jumalikuks eluks, saab temale osaks selle läbi kes meie kõikide patud enese peale on wõtnud. Nõnda uuestisündinud inimese lootus saab olema Kristuse tulemise ja igaweseks eluks ülesäratamise peal. Wil. 3, 20. Kui nüüd Jeesus oma äralunastamise wäe läbi surmalt wõimu tema laste üle on kõrwaldanud, siis on ka tema pühade surm Jumala meehest kallis. Paul 116, 15. Nüüd ei ole kristlasel enam tarwis ei surmawoodil ega haura juures karta, et Jumal teda maha jätnud oleks. Eelpool nimetatud Saaweti mõttel on iga uskliku elus suur tähendus.

„Tema pühad.“ Wõpeks antakse see nimi wiimasel ajal elawatele üffitudetele, kes ewangeliumit Jumala riigist, nagu see Ilm. 14, 6—11 lugeda, on wastu wõtnud ja on endid ühendanud koguduseks, misjuguusest wõib öelda: „Siin on pühade kannatus, siin on need, kes Jumala käsusõnu ja Jeesuse usku peawad“. Ilm. 14, 12. Need on need „pühad“, kes on lasknud endid Jumala Waimu läbi eraldada maailmast oma rahwa juure. Nendele aga kuulub siis ka iseäraliselt selle peatüki 13. salm, mis ütleb: „Õndsad on need surnud, kes Issandas surewad, sest ajast, tõesti ütleb Waim, et nemad peawad hingama omast waewast ja nende teod käiwad nende järel“. See õndsakskiitmine, mis on antud surnutele Kristuses, sisaldab aga ka endas tähtsa õpetuse elawate jaoks, milles meid lõpulause läbi: „Ja nende teod käiwad ka nende järel“, Moosese palwe peale juhitaakse, kus on öeldud: „Õpeta meid meie päewi ülles arwama, et meie tarkust südamesse saame“.

Tarkus, elamiseks ja suremiseks, sisaldub teadmises, et meie tööd meie Jumala kottjärje ees, kas hukka mõista wõi wabas-

tada wõiwad. Seal saab, wastawalt meie elufiilwile, ka jäädaw loikus kokkukogutud, olgu kas igaweseks eluks, wõi hukatuseks. 2. Kor. 5, 10; Kal. 6, 7.

Jerusalema sarnatselt minewikus, peame ka meie, nii usklikud kui uskmatnd, praegusel ajal Jeesuse sõnu tähele panema, milles ta ka meid manitseb selle peale mõtlema, mis meie rahule tarwis läheb. Luk. 19, 42. See hoiatus omab iseäralise tähtsuse, kui teame, et meie elule on eesmärk seatud. Igale inimesele on siin maa peal teatud ülesanne täita antud, mis tema olemasolu otstarb on. Önn meile, kui meie eneste elu lõpul olles Danieli sarnaselt teadmisel, et oma ülesande täitnud oleme, wõime rahusse hingama minna, et lord igaweseks eluks ülesse tõusta ja igawest palka saada. Weel armsam on aga, olles Enoki sarnaselt Kristuse tulemise mõttega täidetud, ilma surma maitsmata Jumala wäe läbi elawalt muudetud saades oma Önnistegijat näha.

Olles ümbermuudetud suremata olewuseks, lähewad täide sõnad: „Surm on ära neelatud wõimuse sisse“.

„Aga tänu Jumalale, kes meile wõimust annab, meie Issanda, Jeesuse, Kristuse läbi“. Rinnitage nüüd üksteist nendefinaste sõnadega“. 1. Tes. 4, 18. T. Böttcher.

Sääs seltskonnas.

See juhtus ühel hilisel õhtul, kui üks noor neiu ilma saatjata koduteel oli ja kui paat parajasti kaldale jõudis, et üks samalt paadilt sõitja noormees temale ütles: „Olete teie üksi?“ — „Ei, noormees,“ wastas küsitaw, ja tõttas ruttu peale maandumist oma teed kodu poole. „Ma mõtlen teie olete siiski üksinda,“ lordas noormees neiu kõrwal astudes. „Ei, mina ei ole mitte üksinda!“ wastas neiu. — „Aga mina ei näe ju kedagi teie seltsis? Kes on siis teiega?“ „Kõigewägewam Jumal ja tema inglid.. Mina ei ole üilgi üksinda“. See nool tabas pealetungijat südamesse, ja ta eemaldus neiuist üteldes: „See seltskond on liiga häa minu jaoks.“ Nende sõnadega kadus ta peagi neiu filmapiirilt. Wahwa neiu rõõmustas oma häa seltskonna saatel. Annaks kõik meie noored tütarlapsed niisuguse kindla tunnistuse oma kaaslaste kohta, kui mõni kahtlane sõber neile ligineda püüab. Paljudki saaksid niisuguse tunnistuse läbi häbistatud ja muudaksid oma elu.

Terwis, kassinus.

Mõistusepärased arstimiswahendid.

Meie oleme eneste eelwanematelt palju ebausku parandanud. Iseäranis silmapaistew on sel alal usk haiguste ja nende arstimiswahendite salapärasusse. Mitmesuguseid haigusi peeti minewikus kurjade waimude tegewuseks, keda inimeses ajuma usti, ja keda mitmesuguste sellekohaste nõiasõnade lugemise läbi wäljaajada püüti.

Nüüsgune ebausik, et iga haiguse jaoks teatud saladusline abinõu olemas, kui seda aga ülesleida, awas nurgaarstidele suurimad uisjetuleku allikad, saades ühtlasi ka suurimaks takistuseks, hngieniliste ja mõistusepäraste arstimiswahendite tarwitujele wõtmisele.

Tõlise arstimise aluseks on, ebausku asemel, mõistus. See põhjeneb õpetuse alusel, et terweksegew jõud kehas endas asetub. Selle läbi peab haiguse põhjus saama kõrwaldatud ja kehale kosumist wõimaldatud.

Haiguste tekitajateks on kas parasitiidid wale toitluse wiis, wõi kehalised ja funktsioonilised takistused.

Parasiitiliste haiguste sekka kuuluvad kõik haigused, mis elawate olewuste läbi tekivad wõi ülekantud saamad, mis inimesele waewa teewad, nagu ussid, haiguseidud, wereparasitiidid ja teised.

Et ebalorraline toitlus wiis mitmeti haiguse põhjuseks wõib saada, sellepärast on tarwis seda mitte üksi meie termise alalhoidmiseks waid ka selle tagasiisaamiseks tähele panna. Arwustik näitab, et inimesed, kes enda 35 a. eluea järele tsestmisest

tergemat kehakaalu näitawad, kauemini elawad, kui raskema kehakaaluga isikud.

See asjaolu tõendab oletust, et inimesed läbistikkü rohkem sööwad, kui neile tarwik on. Kiiresti söömine ja joomine söögijal on põhjuseks, et inimene rohkem sööb, kui kehal tarwik on. Edasi on kindlaks tehtud, et liig palju muna walge tarwitam., nagu lihatoit seda pakub, malsale ja neerudele liig palju tööd peale paneb. Üks esimestest dige toitlusewiisi tingimustest on toitluse nõnda korraldamine, et see keha nõuetele wastaw oleks.

Samati tähtis on puhkus meie kehale. Igale kannatajale liikmele peaks puhkust wõimaldatama ja temale aega antama end kosutada. Näituseks südamehaiguse juures ei ole miski asi nõnda kasulik, kui puhkus; asetatagu end selja peale pikali, kuna süda kosunud on. Ületöötanud peahajule on kõige waimse töö kõrwalheitmine parimaks abinõuks. Puhkus ja wabas õhus wiibimine ühes tergete kehaliste liigutustega, on wõrdlemata kasulik. Waa elu wainne rahu mõjub linnalase peale kosutawalt.

Toitluse haigused tekkivad ebadigete söömiswiiside ja toitluse, kas liig palju wõi wähe söömise läbi, kahjulikkude söökide ja jookide läbi j. n. e. Sihti tuleb see waesuse, teadmatuse wõi jälle maitsemise iha rahuldamise tagajärjel.

Kehalised rikked tekivad järsu õhu muudatuse tagajärjel, suure niiskuse wõi jälle kuuwuse mõjul, kui ka terwisewastalisse riietamise järeldusel.

Suba lapseas rikub liigsöömine seedimise.

Junttsioonilised rikked tekiwad üffikute liigete kas üleliigse wõi jälle liig wähese liikumise järeldufel, misläbi kas logu leha wõi mõni selle üffik osa kas liig tugewasti pingutatud saab wõi jälle tegewusetuse pärast nõrgaks jääb.

Harilikult on mitmed põhjused forraga haigusetekitajaks, tihti näituseks kliima ja parasitiidid forraga, wõi jälle meie seltskondlik elu ja toitmine. Rõõkide lehandõrgestuste juhusel saawad parasitiidid eht piisielutad ilka säält meie kehale kallaletungima, kus see üks rõõk mil põhjusele on nõrgenenud. Et haigust kõrwaldada, selleks peab ennem selle põhjust teada saama, ja siis selle järele rawituswiise forraldama.

Rõõki haiguse põhjuseid wõib isikliste püüete ja hngienia kaudu pea täielikult kõrwaldada. Pärandatud haigused jätame siin tähelepanemata.

Et tegewuseteta orgaan nõrgaks jääb, siis on liikumine tähtis arstimise abinõu. Tegewuseteta eluwiis, sagedasti ka istumist nõudew elukutse, saab haiguse põhjuseks. Wäljajehite eralduse toiming wõib ainult tegewuses olewa leha poolt täielikult teostatud saada; sellepärast on liikumine terwise alal-

hoidmiseks wäga tarwilik, olgu see kas töötades, sellekohaseid kehaliisi harjutusi tehes wõi masseerimise läbi.

Wee tarwitamisel, ilma milleta elu üldse ei ole, on suur tähtsus. Wäljaspoolt kui seespoolt tarwitatuna on wesi kõigiti terwise ülewelpidajaks ja edendajaks.

Sfeäranis olgu siin weel päikese walgus nimetatud, mis mitme haiguse põhjalikult terwenemise juures tähtsat osa edendab. Rachiitist, eht Inglise haigust arstitakse eduga päikesekiirtega. Luutiisikust arstitakse nüüd wärste õhu käes wiibides päikese kiirte otsekohele mõju all, lastes neid paista haige liikme pääle.

Kui päikesewalgust, wett, kehaliisi liikumist, puhkust ja õiget tootluswiisi enne õiget mõõdul ja wiisil tarwitatakse, kui leha weel täielikult jõuetuks pole jäänud, siis wõib järjekindla ja wastupidama hoolitsemise ja harjutuste tagajärjel kindlasti terwist tagasi saada. Arstimiswahendid, mis sugused silmapilkset mõju awaldawad, nii kui peawalu- ja unepulbrid on abisaatmise asemel ainult rikkujad; need ei arsti ühtegi haigust waid sunniwad signaale waikimisele, mis meid olemasolewa hädaõhu eest hoiatawad.

Pea kõigis mõõtu.

Glutogemus tõendab, et jõumees, kes ainult enda musklike jõudu harjutab, ja sealjuures oma waimu eest hoolitsemise hooletusesse jätab, oma terwisele paha teeb ja enda üldarenemist takistab. Kes ülemääraselt sööb, see tunneb peagi endal sellejärele paha olewat, tundes isegi nende toitude wastu põlgust, mis suguseid alles hiljuti nii wäga ihaldas. Tema enda tegewuse läbi on ta iseennast muutnud ja enda peale nii kehaliisi kui waimse kannatuse tõmbanud.

Joodik rikub ise oma nõrmaaljõudu; tema käik muutub kindlusetuks ja kõne mõistmatuks.

Ainult wähesed inimesed salgawad, et töö mitte üksi tarwilik waid ka õnnistuseks on. Aga ilka ja alati ühesuguse töö teostamise sundmus halwab lõpeks elujõu ja wähendab nende töötamisrõõmu, keda selleks sunnitakse. Paljud kaotawad seeläbi ilusamad elu õnnistused, et nad millegi muu kui oma töö wõi äri peale, ei mõtle.

Ühe ärimehe tütar, kes kord oma isaga juttu westis, ütles isale: „Mina usun, isa, ma armastaksin sind wäga, kui ma sind peremini tunneksin“. See waene mees oli

oma äri huwidest nõnda kinni wõetud, et temal aega ei olnud isegi oma perekonna liigete seltsis wiibida ega nendega põhjalikumalt tutwuneda.

Meie tahame ja peame töötama; loomulik inimene rõõmustab töötamise üle; kui aga töö wõi äri meilt logu meie aja ja wõimed endale nõuab, siis wõiwad kergesti meie loomulikud tungid lämmatatud ja meie pühamad sidemed katkestatud saada. Ükski ei wõi tõsiselt elu maitsta, kui ta oma kehale puhkamist ei wõimalda ega oma waimu lugemise ja mõtlemise läbi ei wärskenda. Kes niisuguseid puhkeaegu ajaraismiseks peab, on samuti mõistmatu, kui kindja, kes atra wedajat hobust puhata ei lasse, wõi kui käätsõline, kes oma tööriistade teritamiseks aega ei wõta.

Parajust ja täpsust peab igal ajal filmas peetama; ainult siis on asjal õige wäärtus. Tihti wenitatakse awalikkude kõnedelega nõnda, et need õnnistuse asemel tüütawaks saawad. Sedasama peab ka laulude ja muusikaliste ettekannete kohta üttelema.

Kuid weel rohkem on inimesi, kes on kalduwad kõiksuguste meelelahutuste juures

weel rohkem ülemäära wiibima ja end wiimase wõimaluseni wäsitama, kui töö juures. On olemas tuhandeid, kes seega iseendale ja teistele paha teewad, et nad oma waba aega surnuks lööwad. Nad wiibiwad piiritult kõitsugustel lõbustuskohtadel, ja jätwad kõik kosutuswõimalused kui ka kodused kohustused tähelepanemata.

Isegi seltskondlikud kooswiibimised, mis mis peaksid elustuselks olema, kestuwad mõ-

niford liig kaua, nõnda et koosolijad tüdimuse tundega koost lahkuwad, ja selle asemel, et üleelatud tunde rõõmsalt mäletada, mõnikord etteheitwalt selle aja peale tagasi mõeldakse, et siis mõndagi üteldud ja tehtud sai, mis õige ega eeskujulik ei olnud. Kõike seda ebameeldiwust tuleb aga täiesti liig pikale weninud aja arwele panna. Püüame sellepärast alati ja kõigis asjus asjalikud ning täpsed olla ja parajust pidada.

Töö ja puhkuse terwisline tähtsus.

Iga inimese terwis tarwitab aeg-ajalt puhkeajaga oma tegewuses, ükskõik miswõime see oleks, kas kehalik wõi waimne.

Üldise hää käekäigule oleks wäga hädasohtlik, kui tahetaks orgaane, muskleid närwisiid ja n. e. äärmise wõimaluseni ärawäsitada; see tähendaks tagawara kapitali otsa teha. Hoopis teine asi on aga oma jõudu tublisti tarwitada; wäsimine ei ole mitte jõu otsalõppemine. Meie peakime igal päewal enda teha ja waimu küllaldaselt wäsitama; see hoiaks meie mõlemad küljed terwed. Sellele järgnew rahu on siis kahetõdeselt magus.

Uga mida näeme meie praegu maailmas? Igal pool ruttamine, tungimine ja tõukamine, ääretult ja piiritult püüdmine; igal ühel „pole aega“. Praegusel kiire eluwoolulijel ajal oleks kõige enam tarwis rahu meie terwise alalhoidmiseks. Uga inimestel ei ole aega wõi vähemast öeldakse seda mitte olemat. Siis ei tarwitse lõpetada, kui ülejäduliselt pingutatud teha wiimaks hoopis teowõimetuks saab. Seda ülemäära pinguletõmmatud terwislist seisutorda nimetatakse närwide nõrkuseks. Riisugust isikut wäsitab iga jalutuskäik, iga suljoonistus paneb käed wärisema, iga rea lugemine tekitab wirwendust filme ees, iga müra äratab hirmu, ka kõige kergem toit tekitab seedimise rikkeid, nõrk tuuletõmbus peawalu ja isegi tulla tikkumine rikub riisuguse inimese unerahu. Kõik närwid kisedawad rahu järele. Riisud peab sel inimesel küll aega olema puhkamiseks, isegi wäga palju aega.

Riisud kasutatakse enda närwe päewade, nädalate, kuude, jah isegi aastate kestuwusel, milleks ennem mõnda tundigi aega ei wõetud. Kui oleks terwise päewadel—iseegi kõige kiirema töö juures omale puhkami-

seks küllaldaselt aega wõetud, siis oleks teelikult see läbi ikka weel aega ja raha wõidetud.

See on kõigile arusaadaw, iseäranis weel neile, kes on kahju läbi targaks saanud.

Paistab et kõik loodolewused waheldamisi rahu tarwitawad. Isegi loodus puhkab talwel, olles lume katte all; samuti tarwitawad ka meie orgaanid aeg-ajalt puhkust, et neil seega oleks wõimalus enda äratarwitatud tagawara jõude jälle täiendada; iseäranis meie muskled, närwid meelteorganid ja pääaju. Seda täielikku rahu wõime enda kehale iseäranis küllalbase magamise läbi wõimaldada. Täiskaswanud inimene peaks läbistikku vähemalt kahessa tundi magama, noored aga weel rohkem.

Karastawa une wõimaldamiseks peab kõiki selleks tarwilisi eeltingimisi meelespeetama. Ka päewa kestel peaks wõimalust wõetama, kui mitte just magamiseks, siis vähemast—kas enne ehk pärast sööki, kuidas wõimalik on ja kellele kasulikum näib—weerand tundi pikutamiseks, hoides sääl juures liikmed täielikult lõdwal.

Nädala seitsmes päew peaks tõelikult puhkepäew olema. Kui siis kellelgi weel, kas kord ehk kaks aastas, paari nädalaseks puhkeajaks wõimalus esineb, on see muudugi seda parem.

Ka teiste haiguste, kui närwide rikked, juhtumistel on puhke- ja pikutuskuurid wäga kosutawad. Rahjuks ei hinnata praegu puhkust arstimise wahendina weel küllaldaselt. Inimesed näiwad weel ikka uskuwat, et wõimalikult palju töötamine selleks wäga tarwis on, et ise terweks jääda ja teisi terwisele aidata. Arstimisalustele oleks hää ja suureks õnnistuseks, kui nad kõigis rohkem mõdtu peaksid ja kõigiti rahu ja puhkamise eest hoolitseksid. Loodus aitab siis kõigis iseennast.

Bäewasündmused ajamärfidena.

Kiwide kõnelemine. „...kui need sinatsed wait jääksid siis peaksid küll kiwid kiskendama“. Reed Kristuse sõnad on juba ammu togaft öeldud, aga nad tõdenewad iga päewaga selgemalt ja filmapaistwamalt. Tummad kiwid kõnelewad wägewaid tõendusit Jumala ja tema sõna poolt ka maailma uskmatade wastu. Alles hiljuti lõpetas dr. Melwin Grove **Kyle**, Aeria-seminari direktor, ja mitmed tema abiksed wäljajaewamise furnu mere kallastel. Dr. Kyle ütels: järele olla nad Soodoma ja Komorra asukohta ülesleidnud. Ka see koht, kus lord Soar asus, on ülesleitud. Piibli teade nende mõlemite linnade hukkimisest tule läbi, on see läbi geoloogilistest tõendatud, et sealt on leitud kõrgustikke, mis koosnewad kiwifoolast, segatud sawi ja wäawli pankadega.

Rogu ümbrus awaldada muljet, kui oleks see tule läbi arahäwitatud. Oli ja aswalti sisaldaw maa on küll pidanud oma praeguse kaju tule läbi saama. Nurjad olla leidnud kohti, kus araablastel olla haju-laewamisel wanu sawirüüstu, mis waresse bronsi-ajajärku kuuluwad, wäljajaewanud, mis umbes 20 aasta ajal enne Kr. oli.

Dr. Kyle kirjutab edasi: „Lõpeks said meie julgemad oletused tõendatud, kui meie ühe kõrgustiku kiwialtarite ja kiwiringidega, täieliku wana-kaanamitlaste ohwerpühise kohta, ülesleidsime. Siin oli filmanähtaw tõendus sellest, et kaanamitlastel Ab-raami, Loti ja Soodoma ajal jäänud olid elanud.“

Nende kultuur õttes siin sel ajal ja häwines järsku ning ei tõusunud enam üalgi kofagil endisele tasapinnale. Nende linnade ja kogu selle ümbruskonna häwinemise lugu, millest piibel kirjutab, on seega filmanähtawalt tõestatud. Piibilil on sagedasti wõitlust tema arwustajatega, kuid siamaale on ta ilka wõitunud ja jääb kindlasti alati wõitjaks.

Wõitlus tubaka wastu. Leipzigi tubakawastane noortemeeste selts olla wastuwõtnud otsuse, et ükski seltsi liiketest ei abiellu ühegi naisolewusega, kes suitsetab, ühikelt jookeid kannab, alkoholi tarwitab ja enda nägu puuderdab. Ühingu otsuse põhjuselks olla naisterahwa nõrk tehaehitus, mis ei suuda ni-lotiinile wastupanna. Suitsetajad naisterahwad kaotada oma loomuliku nahawärwi ja muutuda kõik näolt kahwatuks ja olla sellepärast sunnitud enda nägu wärwima ja puuderdama. Üks kohtunik ütles alles hiljuti rahwale kohtuajalis, et paljud noored naised nõnda kirglikult ja järjekindlasti suitsetada, et nad eneste lapsed imetamise ajal tubaka suitfuga äraanimastawad.

Expeditsioon Amazooniõe allkate ümbrusel asuwaid maaalastid nurjawa. Amazooni õe allkate ümbruses asuw määratu suur maaala, mis siamaale täiesti tundmata ja teadusliselt läbiuurimata, on nüüd uurimise alla wõetud. Sellekohane meeskond on Londonist uurimise otstarbel wäljasaadetud. Kõik kuni siamaale ettewõetud katsed, sisetungida hiiglasuurtesse maaaladesse on nurjalainud, sest jään el-

wad weel mitmed inimestefööjate suguharud kes wõõraid sisetungijaid mürgitatud nooltega lasewad, mis päästmatalt surma toob. Ka asub jään palju mürgilisi maduõid mis samuti kardetawad ja walgetele suureks hädaohuks on.

Selle ekspeditfiooni juht. Dr. W. M. McGovern, loodab kõiki neid hädaohte ärawõita.

Automobiili ülesleidja furnu. Elwood Haynes, kes 4. juulil 1894. a. esimest korda tarwitusele wõetud „hobuseteta tõlla“ ülesleidis, süri hiljuti Komoros, Põhja-Ameerika Indiana osariigis.

Kui on siis sellest ajast alles 30 aastat möödnud, kui automobiil ülesleiti, kuid praegu on ta juba maailma ärawõitnud. Haynes oli „Gaasi Ühingu“ ametnik ja temal tuli ameti asjus palju hobustel ringi sõita. Lõpeks tuli ta mõtte pääle gasoliiniga liikumaetawat wankrit ehitada, mis kiiremini sõidaks. Peagi läks tal korda sarnast elukat tootseada. Kui ta sellega Chicago uulitsatele ilmus, siis lästi teda kohe oma „hirmutisega kõrwale kaõida“. Alasta hiljem, kui ta oma „autoga“ esimese edurikka reisu oli teinud, asutas ta kohe automobiili tehase, mille pre- sidendiks ta mitmeks aastaks jäi.

Baptistid awawad sõjakõigu usulise tagatuse- mise wastu Rumeenias. Baptistid tahawad esineda kaebusega rahwasteliidu ees usuliste tagatuseamiste pärast Rumeenias, nagu jeda baptistide üleilmise teiskõhijuse esimees teatab. Nad tahawad sellekohase kaebkirja tootseada ja jeda kogu maailmas asuwate baptistide poolt allakirjutada lasta ja rahwasteliidu eestitada, et see oma mõju selleks awaldada püüaks, et tagatuseamised Rumeenias lõpetataks.

Baptistide üleilmise teiskõhingu esimees ütles, et Rumeenia olla „waimuliselt kõigepimedam koht kogu maailmas“ ja jään walitseja usulists asjus „siimme korda halwemad olutorrad, kui Benemaal“.

„Radio Vighaufe“, S.-P. Adwentistide raadio- jaam Ameerikas, Michigani osariigis, on hiljuti uuesti ümberehitatud. Igal päewal, alates esmas- päewast kuni reedeni, peetakse kell 8.05 homikupalwe, ühes lühida kõnega. Pühapäewal kell 11 e. l. on jutlus. Esmapäewal 8.15 p. l. waimulik muusika; teiskõnädalal 8.15 kõne; reedel 8.15 p. l. waimulikud laulud ja kõned.

Õnnistusrikast uut aastat soowib oma lugejaskonnale

„Tõe Sõnum'i“ toimetus.

„Tõe Sõnumi“ aastakõigu hind on 180 m. Üksik nr. maksab 15 „

Wäljaandja: 1895 a. asutat. 7 p. Adw. Eesti Siit. Tellimised kui ka rahasaadetused saata Martha Daniel Merepuiestee nr. 14-a Tallinnas.

Wastutaw toimetaja: M. Bärengrub, Posti tän. nr. 48, kort. 5, Narwas, kuhu laastõõd tulewad saata. D.-U. „Narwa Kirjastusühisuse“ trükk, Narwas. 1927.